

N:o 173.

Af herr **Christiernson m. fl.**, om ändrad lydelse af § 1 i förordningen angående beskattning af socker m. m.

Allmänt erkännes, att sockerindustrien i vårt land i hög grad har varit och allt fortfarande är favoriserad och premierad af statsmakterna. Och denna allmänna mening fastslår, att sockerindustriens undantagsställning är till stor skada för landet dels därigenom att den stora konsumtionsartikeln socker onaturligt fördyras, dels genom den enorma kapitalhopning på ett relativt litet antal händer, som sker i skydd af det monopol staten genom de stadgade tull- och skattesatserna faktiskt tillerkänt sockerindustrien.

Att denna allmänna mening ute i landet trängt fram ända till Konungens rådsbord framgick vid förra årets riksdag, då Kungl. Maj:t i framlagd proposition n:o 10 yrkade på sockerskattens höjande och tullens sänkande med i båda fallen tre öre. Statsrådet och chefen för finansdepartementet motiverade den kungl. propositionen med bland annat följande ord:

»Skyddet för den inhemska sockerproduktionen bör gifvetvis icke göras större, än som erfordras för sockerindustriens bestånd och lugna utveckling. Ändamålet med skyddet är alltså vunnet, när sockret kan säljas till sådant pris, att detsamma betalar produktionskostnaderna samt lämnar det i produktionen nedlagda kapitalet en skälig vinst. Hvad produktionen därutöfver på grund af skyddsanordningarna inbringar måste tillfalla staten eller det allmänna, om icke skyddet skall få karaktär af premie åt en mindre grupp producenter.»

I sak är här med all önskvärd tydlighet framhållet, att staten ej bör tillstödja ett dylikt premierande af privata producenter. Dessvärre hade Kungl. Maj:t icke tagit steget fullt ut och föreslagit hela premiens borttagande; det blef i stället blott en mindre del af densamma, som föreslogs

skola indragas till statsverket. I nogsam hägkomst är den ytterst ifriga agitation, som, trots de tungt vägande och orubbliga sakskaleten i regeringsförslaget, från sockerindustriens sida igångsattes för att motverka förslaget. Sedan gammalt besitta denna närings män stora möjligheter att göra sig gällande. Icke minst förnimmes denna makt i en mängd tidningar, som alltid uppträda, som hade de varit sålda åt sockermonopolet med hull och hår. Icke i något fall har i vårt land den storkapitalistiska faran för det fria ordet gjort sig så starkt gällande, som just när det gällt frågan om sockerindustriens ställning.

Grundmotivet i sockermonopolets agitation mot samhällets rätt har alltid varit talet om industriens dåliga läge. Vid det tillfälle, då striden stod om produktbeskattningsens införande, skref en af sockermonopolets »mest bemärkte män» (trustens chef?): »Vi stå inför en kris, liknande den som i början af 1870-talet inträffade, och oaktadt fabrikerens läge nu är gynnsammare än det då var, torde det icke komma att dröja länge, förrän ånyo stora och dyrbara fabrikskomplex stå öde här i landet». Produktbeskattningsen infördes och sockerintressenternas vinst blef fortfarande lysande.

Äfven i fjol återupprepades samma skådespel. Sockermonopolets tidningar skrefvo och jämrade sig öfver den olycka, som hotade sockerindustrien. Och äfven på många andra sätt sökte monopolet påverka icke minst Riksdagen. Ja, man gick så långt, att man sökte, och i ett fall lyckades, att få fram arbetare att petitionera — om monopolets bibehållande i oförändrad lukrativ form! Men hela denna rörelse till förmån för den vinstgifvande premiens bibehållande verkade dock icke längre så öfvertygande som förut. Man förstod hvem som låg bakom och rörde trådarna till de marionetter, som agerade med i den stora komedien. Några sakliga skäl för sina förmånens bibehållande kunde sockermonopolet icke framföra. Betecknande för denna brist på sakskalet var diskussionen i nationalekonomiska föreningen, där sockertrustens chef och souschef skulle framlägga sina motskalet. De misslyckades icke blott i sina försök att öfvertyga, utan i sin brist på sakliga skäl gifvo de ytterligare bevis på det sjuka i sin sak.

Utan mellankomsten af en annan part, betodlareintresset, skulle säkerligen det ursprungliga af regeringen framlagda förslaget till skatteförhöjning ha vunnit Riksdagens bifall. Men sockertrusten visste att begagna sig af betodlarna och skjuta dem framför sig, och inför hotet om att landtmännen skulle upphöra med betodlingen böjde sig både Kungl. Maj:t och Riksdagen: Skatteförhöjningen fick först om några år träda i full kraft, på det att industrien måtte beredas skäligt rådruum »att anpassa sig efter de nya förhållandena», som det så vackert hette.

När Kungl. Maj:t framlade sin proposition om sockerskattens höjande och tullens sänkande och då Riksdagen gick att fatta sitt beslut i frågan, var visserligen känt, att sockerindustrien varit synnerligen gifvande, men ännu hade icke uppgörelsen mellan svenska sockerfabriksaktiebolaget och de i detsamma uppgående fabrikerna ägt rum. Först när detta skedde, i slutet af förra året, var det möjligt att få en tydlig inblick i dithörande förhållanden. Nu vet man *hur* mycket sockerfabrikerna genom tullskyddet kunnat brandskatta den konsumerande allmänheten. Visserligen är slutuppgörelse ännu icke träffad, men man vet dock i det närmaste hvad säljarna bekommit för sina aktier. Då parterna iakttaga stor hemlighetsfullhet — tydligen anser man, att det är bäst om bytet kan fördelas i största tysthet, ungefär som hade det gällt orättmätigt åtkommet gods — har det varit svårt att skaffa upplysningar från alla fabriker. Vi få därför nöja oss med att anföra några exempel, visande aktiernas ursprungliga värde och de pris de betingat eller komma att betinga vid slutuppgörelsen.

Hököpinge sockerfabrik: Aktiernas ursprungliga värde 200 kronor, betalda med 1,150 kronor.

Högsta utdelning, år 1901, icke mindre än 100 procent.

Hälsingborgs sockerfabrik: Aktierna nominellt 500 kronor, betalda af trusten med 1,720 kronor, möjligen 1,770 kronor.

Högsta utdelning 20 procent.

Örtofta sockerfabrik: Ursprungligen inbetaldt 100 kronor pr aktie. För hvarje gammal aktie har utan vederlag lämnats 2 nya. Trusten har betalat aktierna med 200 kronor, hvadan för hvar inbetald aktie å 100 kronor erhållits 900 kronor.

Lunds sockerfabrik i Staffanstorp: Vid bolagets bildande betalades aktierna med 100 kronor. Sedermera har på hvarje gammal aktie lämnats två nya å 100 kronor. Då aktierna af trusten betalas med 350 kronor, erhålles för hvar gammal aktie 1,050 kronor.

Högsta utdelning 100 procent.

Malmö sockerfabrik i Arlöf: Ursprungliga aktievärdet 200 kronor. Vidare bekommit utan vederlag för hvarje gammal 2 nya, likaledes å 200 kronor. Värdet å aktierna har sedan utan vederlag höjts till 400 kronor. Aktierna lära af trusten betalas med 2,000 kronor.

Aktierna skulle således ha återbetalats 30 gånger. Försäljningen af Arlöfsgården kommer att öka detta tal.

Högsta utdelning 10 procent, hvilket utgör 60 procent på inbetalda kapitalet.

Landskrona sockerfabrik: Hvarje aktie lydde ursprungligen å 1,500 kronor. Deras värde höjdes sedermera utan vederlag till 10,000 kronor,

hvarjämte för hvar gammal aktie bekommits en ny å 10,000 kronor. Dessa betalas af trusten med 42,000 kronor, möjligen något mer. Det inbetalda kapitalet återbetalas således minst 56 gånger, då för inbetalda 1,500 kronor erhålles cirka 84,000 kronor.

Högsta utdelning 11 procent eller 146,6 procent på inbetalda kapitalet.

Hvilka enorma värden som skapats genom utpressning af den konsumerande allmänheten framgår redan af finansministerns anförande till statsrådsprotokollet den 13 januari 1908, då han uppskattar det inbetalda kapitalet till mindre än en tredjedel af trustens aktiekapital. Genom exemplen här ofvan framgår, att det verkligen inbetalda kapitalet säkerligen är betydligt mindre än hvad herr finansministern uppskattade det till. Ännu så sent som år 1900 uppgick det i sockerindustrien nedlagda kapitalet till i rundt tal omkring 30,000,000 kronor. De senare verkställda ökningarna, som fram till 1906 uppgingo till ett 15-tal millioner, ha blott till obetydlig del skett genom inbetalning af nya pengar. Det ökade aktiekapitalet har i stället tillkommit genom öfvervärderingar och utdelningar af fonderade vinster. Med stöd af denna erfarenhet bör man uppskatta det kapital i sockerindustrien, som verkligen är inbetaldt och därför med skäl kan göra anspråk på att förräntas, till högst 35,000,000 kronor. Sockertrusten har emellertid pressat upp aktiekapitalet till den ofantliga summan af 135,000,000 kronor och söker göra gällande det denna summa, nära *fyra gånger* det verkliga värdet, är hvad industrien skall förränta, om aktieägarna skola erhålla skälig utdelning på sina pengar. Under årtionden har svenska folket nödgats öfverbetala sitt socker, nu skall den konsumerande allmänheten tvingas att förränta ett oblygt uppskrufvadt kapital. Ett mera verksamt utsugningssystem torde knappast kunna utfunderas. Men när saken drifves så långt, då går skammen på torra land. Med skäl kan man inför detta förhållande fordra att sockerindustriens intressenter böra nöja sig med den hopsamlade öfverbetalningen utan att en hög tvångsränta ytterligare utkräfves af de arma konsumenterna.

Med största hänsynslöshet ha de olika sockerfabrikerna, ingen nämnd och ingen glömd, sökt förhindra, att landets invånare skulle draga någon förmån af sockerindustriens skyddade ställning. Betodlarna ha måst tillgripa hårda medel för att erhålla rimlig betalning för sin vara, och först när betodlarna sågo sig tvungna att genom sin organisation hota med allmän betodlaresrejck, låto sockerfabrikerna förmå sig till medgifvanden åt jordbruket, som dock i första rummet borde ha haft att påräkna fördelar af tullskyddet. En ännu större oginhet än mot betodlarna har sockerindustrien visat sina arbetare. Lönerna ha utan hänsyn till arbe-

tarnas behof och industriens förmåga att betala länge hållits nere vid minimigränsen, och endast med stora ansträngningar har det lyckats arbetarna att höja lönerna något i proportion till lefnadskostnaderna. För att exemplifiera sockerindustriens uppträdande mot arbetarna må anföras hurusom arbetarna för några år sedan vid en fabrik fingo strejka i flera veckor för att ernå — ett halft öres förhöjning i timlönen.

Har sockerindustrien utåt utmärkt sig genom brandskattning af befolkningen, underbetalning af betorna och njugga löner åt arbetarna, så har den dock i ett afseende visat en mindre berömvärd frikostighet. I fråga om löner, tantiëmer, arfvoden och presenter till styrelseledamöter och högre tjänstemän har det aldrig varit tal om sockerindustriens »betryckta ställning». Arfvodena ha varit efter svenska förhållanden onaturligt höga och tydligen tilltagna efter de rofgriga amerikanska monopol- och trustbolagens principer. Till fabriksdirektörer med minimala kompetenskräf — ty den kommersiella och tekniska sakkunskapen har ofta tack vare monopolet skjutits åt sidan såsom varande af underordnad betydelse — ha utbetalats ersättningar, som utgått med belopp öfverstigande hvad t. ex. sex à sju statsråd åtnjuta i lön. Och mycket bättre synes det inte blifva för framtiden, ty cheferna för de olika raffinaderierna — samma män som i de flesta fall blifvit enormt rika genom sin föregående »verksamhet» inom industrien — komma hädanefter att aflönas med 20 à 25,000 kr. om året. Trustchefens sammanlagda årslön beräknas öfverstiga ett-hundratusen kronor.

Trots att sockertrusten icke funnits till stort mer än ett år har man dock redan haft tillfälle erfaras, att den kommer att bli en sträng herre, som ej skall sky några medel, då det gäller konsumenternas ytterligare beskattning. Icke nog med att den inhemska konkurrensen fullständigt försvunnit, äfven den utländska synes sockertrusten kunna helt ignorera. I en tidning i Sundsvall berättades i slutet af förra året om en importör i Söderhamn, som förbigått sockertrusten och inköpt ett parti socker från Tyskland. Till straff härför satte trusten ner priset på sockret i Söderhamn och trakten däromkring med icke mindre än 5 öre pr kg. dels genom direkt prissänkning, dels genom fraktlindring. Då prisnedsättningen betydde, att konkurrenterna kunde sälja billigare, måste afsikten med trustens åtgärd ha varit att statuera ett exempel och en gång för alla visa hur det går den som ej köper af trusten.

Import af socker från t. ex. Tyskland har under nära nog hela det förflutna året varit ekonomiskt fördelaktigare än köp af svenskt socker. Det tyska har nämligen kunnat köpas för ett pris af 25 à 26 öre pr kg. fritt i sydsvensk hamn, hvilket med tillägg af tull och skatt gör 55 à 56

öre, då däremot det svenska sockret betingat 60 öre pr kg. eller 4 à 5 öre mera. Det oaktadt har ej någon nämnvärd import ägt rum och skulle säkerligen icke alls ha förekommit, om icke lönestriden mellan sockerfabrikerna och arbetarna samt däraf följande svårigheter att erhålla svenskt socker förmått en del grossister och återförsäljare att vända sig till utlandet. En del af dem har sedermera fortsatt att importera det billigare utländska sockret. Hela importen år 1908 af raffineradt socker uppgår dock till blott 2,841,320 kg. eller cirka 2½ proc. af hela årskonsumtionen.

Underligt synes det, att köpmännen, trots den stora vinst som varit att påräkna, icke brytt sig om att köpa socker från utlandet. Denna afvikelse från vanlig köpmannaregel, att köpa där lägsta pris står att vinna, kan heller icke förklaras på mer än ett sätt: man vågar icke! Så stor är sockertrustens makt, att ingen vill utsätta sig för risken af att stöta sig med den mäktiga. Exemplet från Söderhamn visar, hur trusten kan straffa en fullt loflig och lojal konkurrens. Tack vare denna makt ha konsumenterna inom landet tvingats betala sockret afsevärdt högre än hvad ställningen å världsmarknaden betingat. Dubbel brandskattning sålunda!

Berättelsen öfver svenska sockerfabriksaktiebolagets första verksamhetsår — tio månader af åren 1907—1908 — visar ett öfverskott af kronor 8,839,997:10, hvilket efter en årskonsumtion af 110,000 tons socker gör en nettovinst af 9,6 öre pr kg. Drages härifrån den beslutade men ännu icke i kraft trädande skatteförhöjningen af 3 öre pr kg., återstår en vinst af 6,6 öre. Beräknas det i sockerindustrien nedlagda kapitalet till 35,000,000 kronor, skulle en vinst af 2,6 öre pr kg. socker gifva icke blott skälig ränta med 5 % på kapitalet utan äfven en summa af 1,110,000 kronor till afskrifningar och afsättningar. Sålunda skulle en nedsättning af sockertullen med 4 öre pr kg. icke innebära någon som helst orättvisa mot det i sockerindustrien nedlagda kapitalet. En dylik nedsättning komme att utan någon rubbning i statens nuvarande inkomster af sockertillverkningen tillförsäkra konsumenterna ett billigare socker. Och då detta kan ske utan att någon enskilds berättigade intressen trädas för nära, föreligga talande skäl för att Riksdagen genom en ytterligare nedsättning af tullen fräntager sockerindustrien en del af dess nuvarande oberättigade premie.

Framtiden kommer säkerligen att visa, att svenska sockerfabriksaktiebolagets vinst under dess första verksamhetsår icke på långt när svarar mot den vinst, som verkligen kan erhållas. Först och främst kan man förmoda, att den faktiska behållningen varit större än den bokförda — de män som styra i trusten äro sedan gammalt vana att icke låta de synliga vinsterna bli allt för stora — men dessutom har trusten senare vidtagit en del »besparingar», hvilka komma att medföra afsevärda förtjänster. Så t. ex.

har krediten till grosshandlarne begränsats till högst trettio dagar och för att erhålla sedvanlig kassarabatt måste betalning ske på *tio* dagar. Och dessa regler tillämpas så strängt, att likviden måste vara säljaren tillhanda på tionde dagen. Skulle den vara afsänd tionde dagen, men icke komma fram förrän följande dag, riskerar köparen att förlora kassarabatten. Dessa »besparingsåtgärder» komma säkerligen att gifva sockerfabriksaktiebolaget så stor extra behållning, att vinsten äfven efter en tullnedsättning skall kunna lämna skälig ränta två gånger om.

Mot yrkandet i denna motion om ytterligare nedsättning af sockertullen kommer säkerligen från sockerintresset närstående håll att anföras, att 1908 års Riksdag, genom sitt beslut om successiv förändring af tull- och skattesatserna, gifvit sockerindustrien på hand att tills denna förändring blifvit fullt genomförd skola inga andra förändringar företagas. Formellt kan detta resonemang ha sitt delvisa berättigande, men Riksdagen har att först och främst tillvarataga landets och hela befolkningens intressen. Och just nu kräfvdes det, att något göres för att ställa sockerindustrien i en mindre privilegierad och för den stora allmänheten icke så betungande ställning. Ett uppskof blott på ett år kommer säkerligen att försvåra en lösning af den brännande frågan: definitiv uppgörelse mellan staten och sockerindustrien.

Ännu är det i stort sedt samma personer, som ägt aktierna i de gamla sockerfabrikerna och nu äga aktierna i svenska sockerfabriksaktiebolaget. Säljarna af de nära fyrdubbelt öfverbetalade gamla fabrikerna äro äfven genom sitt delägarskap i trusten köpare af samma fabriker. En eventuell reduktion af utdelningsmöjligheten drabbar sålunda icke i nämnvärd grad tredje man. Under närmaste tiden innebär detta intet annat än att de gamla aktieägarna förhindras att sälja sina aktier till ett pris mångdubbelt högre än verkliga värdet. Att meningen är att söka utplantera en del af de nya aktierna framgår ganska tydligt. Det är säkerligen icke de gamla sockeraktiematadorernas mening att slutsälja trustaktierna rubb och stubb — man vet sina pappers goda utdelningsmöjligheter — men nyttan af en mindre dels utplanterande kan icke öfverskattas.

Några tusen nya aktieägare skola bilda den »stora allmänhet» och den »allmänna opinion», som i kritiska tider, då staten vill närmare granska och eventuellt indraga sockermonopolet, skall skydda de gamla aktieägarnas dyrbara rätt till tvångsränta. Ju flera händer man kan sprida den för »allmänheten» afsedda delen af aktierna på, dess bättre för de gamla aktieägarna. Först när detta skett och den s. k. allmänheten till högt pris blir innehafvare af ett parti trustaktier kunna monopolisterna från den gamla goda tiden vara fullt säkra på att äfven den nya tiden skall för dem bli en god tid, om de också icke längre kunna

skära guld på samma grofva sätt som förut. Dessa nya aktieägare skola bilda den mur, bakom hvilken de gamla skola veta att i det längsta för statens behof bevara sina genom sockermonopolet tillskansade rikedomar. Målmedvetet synes man bedrifva arbetet med utsläppandet af de för »allmänheten» bestämda trustaktierna. Marknaden matas försiktigt och skulle vid något tillfälle efterfrågan minskas och för stort prisfall hota att uppstå, uppträda alltid andra köpare, som med skäl misstänkas vara säljarens ombud. Inom börsvärlden talas också om ett anonymt konsortium för utsäljning af ett lämpligt antal sockertrustaktier. En tullnedsättning redan vid denna riksdag skulle omintetgöra dessa farliga planer, delvis befria svenska folket från att betala tvångsränta till en liten grupp monopolister, samt bana väg för statens öfvertagande af sockerindustrien. Sockerprisets sänkning skulle säkerligen också hälsas med tillfredsställelse af konsumenterna.

När Riksdagen år 1908, i strid med Kungl. Maj:ts proposition men i tro på idkarnes af sockerindustrien lojalitet, beslutade, att skatteförhöjningen skulle träda i kraft först den 1 januari 1909, uttryckte Riksdagen i skrifvelse n:o 49 af den 31 mars 1908, det den »förutsätter, att idkarne af sockerindustrien icke genom någon af Riksdagens beslut i frågan orsakad förhöjning af sockerpriset under innevarande år helt eller delvis förtaga den afsedda verkan af den nu beslutade skatteregleringen». Hur denna Riksdagens uttalade förhoppning blifvit uppfyllt, framgår bland annat af att sockertrusten, såsom förut påpekats, hållit försäljningspriset 4 à 5 öre högre än hvad det rätteligen bort utgöra, om ställningen å världsmarknaden fått vara normerande. Men äfven i ett annat fall har sockertrusten förfarit på ett sätt, som uppenbart bryter mot Riksdagens tydligt uttalade afsikt. Svenska sockerfabriksaktiebolaget har nämligen för att i största möjliga mån undslippa den beslutade skatteförhöjningen af 2 öre per kilogram, anmält till beskattning vid årsslutet en sockermängd, som var fyra gånger större än den normala förbrukningen.

Skillnaden mellan till fritt bruk utlämnadt socker under de sista månaderna åren 1907 och 1908 framgår af följande tabell.

Utlämnadt socker till fritt bruk		Inbetald skatt	Utlämnadt socker till fritt bruk	
år	kg.	kronor	år	kg.
1907			1908	
okt.	10,438,708,9	1,254,883,71	okt.	11,144,930,7
nov.	9,149,425,3	1,373,514,67	nov.	10,833,270,4
dec.	7,971,104,0	1,747,863,98	dec.	34,207,488,6
				1,498,440,08

Vid en sammanräkning finner man, att från sockerfabrikerna de tre sista månaderna 1907 utlämnades 27,559,238,2 kilogram eller ungefär hvad som svarade mot konsumtionen. Samma tid 1908 utlämnades emellertid icke mindre än 56,185,649,7 kilogram eller mer än dubbelt mot hvad konsumtionen kräjde. Af denna enorma kvantitet torde vid årskiftet minst trettio millioner kilogram ha legat kvar oförsåldt i Svenska sockerfabriksaktiebolagets magasiner. Vid de olika fabrikerna har man för att kunna undandraga staten den ökade skatten vidtagit utomordentliga åtgärder. Bland annat har man förhyrt stora magasiner, där det osålda sockret blifvit upplagdt. Vid en del fabriker har man tagit så liten hänsyn, att man helt enkelt delat upp de gamla magasinen, flyttat allt socker öfver från den ena delen till den andra och låtit kronans ombud behålla under sin kontroll den tomma sidan af magasinet. Minst 600,000 kronor torde på detta sätt ha undandragits staten.

Dessa här relaterade, mindre lojala manipulationer ha möjliggjorts genom Riksdagens beslut att på förhand bestämma dagen för den högre skattesatsens ikraftträdande, men ha dessutom i hög grad underlättats genom bestämmelsen om tre månaders kredit med skattens erläggande, hvarom närmare stadgas i § 5 i förordningen angående beskattning af socker af den 11 oktober 1907. Denna rätt till anstånd med betalningen har vid detta tillfälle kommit sockertrusten synnerligen väl till pass. Den 1 januari 1909 har trusten socker i sina magasin, beskattadt efter den lägre afgiften, tillräckligt för konsumtionen minst tre månader framåt, samtidigt som den icke, tack vare tremånadersanståndet, behöfver betala denna lägre afgift förrän då sockret är i det närmaste utsåldt. Att vidare återförsäljarna nödgas betala inom trettio dagar gör saken mera delikat, och ännu mera intressant blir saken af att trusten därigenom sättes i tillfälle att till sin skatteundandragningsvinst lägga två månaders ränta, uppburen på grund af skattekrediten. När staten visar sin omsorg om sockerindustrien genom att bevilja tre månaders kredit, visar samma industri sin omsorg om svensk handel genom att inskränka krediten till högst trettio dagar.

Alla här åberopade omständigheter och förhållanden tala med oemot-säglig styrka om att sockertrustens faktiska monopol är i hög grad samhällsfarligt. De förbindelser som fjolårets Riksdag kan anses ha ingått å de närmast säljandes vägnar — i den mån detta af grundlagarna kan tillstädjas — har sockertrusten själf löst genom uppenbart bristande lojalitet mot Riksdagens uttalade vilja. Det är därför Riksdagens både rätt och plikt att inskrida och taga afgörandet i sin hand. Men ett slutligt ordnande af sockerfrågan kräfver, att staten öfvertager hela sockerfabrika-

tionen, — hvilket åter fordrar vidlyftiga förberedelser. Alltså måste mera tillfälliga åtgärder med skyndsamhet vidtagas, så att de mest skadliga verkningarna af det nuvarande monopolet måtte kunna snarast begränsas.

Riksdagen kan för sin del göra detta, trots att fjolårets beslut om tullnedsättning ännu icke trädtt i full kraft i sin helhet, genom att besluta om sockertullens ytterligare sänkning. Att vänta ända till 1913, då hela skatteförhöjningen af tre öre utkräfvcs, skulle vara att i hög grad förfela verkan af ett beslut och lämna sockerintressenterna tillfälle att i god tid vidtaga sina försvarsåtgärder, staten och det allmänna till stor skada. Ett uppskof med frågan innebär Riksdagens godkännande af att allt Sveriges folk är skatt- och tributskyldigt under en liten grupp innehafvare af sockerfabriksaktier. Då detta icke bör få äga rum, tillåta vi oss hemställa,

att Riksdagen måtte
dels antaga följande förslag till

Förordning angående ändrad lydelse af 1 § i förordningen den 11 oktober 1907 angående beskattning af socker.

1. För allt socker, som inom riket tillverkas eller dit införes, skall, på sätt i denna förordning närmare bestämmes, vid sockrets utlämnande till fritt bruk erläggas skatt med 16 öre för hvarje kilogram. För det socker, som tillverkas vid de redan anlagda råsockerfabrikerna i Östergötland och Västergötland och utlämnas till fritt bruk antingen omedelbart från samma fabriker eller från raffinaderiet i Lidköping efter där verkställd raffinering, utgår dock skatten under tiden till utgången af augusti månad år 1910 med 13 öre samt under tiden från och med den 1 september samma år till utgången af augusti månad 1912 med 15 öre, allt för ett kilogram räknadt; ägande Kungl. Maj:t att meddela behöfliga kontrollföreskrifter.

För socker, som till riket införes, skall därjämte erläggas tull enligt tulltaxan.

2. Till socker räknas ej honung, stärkelsesocker (glykos) och maltsocker (maltos) samt ej heller sirup eller melass, i hvilka sockerhalten är mindre än sjuttio procent af torrsubstansens vikt.

Socketthalten utrönes genom direkt polarisation, däresticke kontroll- och justeringsstyrelsen på framställning af tillverkaren förordnar, att sockerhalten skall bestämmas genom fullständigare kemisk analys.

3. För socker, som enligt de föreskrifter, Kungl. Maj:t vill meddela, gjorts till förtäring af människor obrukbart (denaturerats), erlägges ej skatt.

dels förklara, att den ändrade lydelsen af berörda författningsrum skall träda i kraft från och med den dag, som af Kungl. Maj:t bestämmes;

dels ock besluta,

att tullsatserna af nedannämnda slag af socker från och med sistberörda dag skola utgöra följande belopp, nämligen

å socker, raffineradt, alla slag, såsom topp-, kandi- och kak- samt krossadt eller pulveriseradt socker, 10 öre för kilogram;

å socker, oraffineradt, till färgen icke mörkare än n:o 18 af den i världshandeln gällande holländska standard, likaledes 10 öre för kilogram;

å socker, till färgen mörkare än samma standardnummer, afven om varan inkommer i upplöst eller flytande tillstånd, 6 öre för kilogram;

att från och med samma dag den i § 9 i under rättelser om hvad vid tulltaxans tillämpning iakttagas bör under vissa villkor medgifna restitution af tullmedlen vid utförsel sjöledes från stapelstad af raffineradt socker, topp-, kandi- och kak-, hvilket tillverkats inom riket af utländskt råämne, skall utgå med 7 öre för kilogram sådant socker; samt

att de i tulltaxan bestämda tilläggsafgifter till nu gällande tullsatser å vissa slag af socker, som tillverkats i vissa där särskildt angifna länder, skola tilläggas nyss angifna tullsatser.

Stockholm den 26 januari 1909.

A. J. Christiernson.

Nils Persson.

F. W. Thorsson.

A. C. Lindblad.